

Uddevalla kommun

Rektorn vid Dalabergsskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Dalabergsskolan
i Uddevalla kommun

Tillsyn i Dalabergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uddevalla kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Dalabergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 och 4 december 2013.

Fakta om skolan

Dalabergsskolan F – 6 ligger i norra delen av Uddevalla centralort. Skolenheten leds av en rektor och är organiserad så att det finns fyra åldersblandade grupper bestående av elever i förskoleklass och årskurs 1 – 2 tillsammans, samt två klasser i varje årskurs 3 – 6. Skolenheten har också två förberedelsegrupper för elever som är nyanlända till Sverige och som inte behärskar det svenska språket. Vid skolenheten finns också fritidshem. Lärarna är organiserade i två arbetslag, som kallas Vinge A och B och som i sin tur är uppdelade i arbetsgrupper. En grupp för F – 3 och en för 4 – 6. Vid tillsynstillfället finns 34 elever i förskoleklass och 250 elever i grundskolan.

Skolans sammanställning av resultaten för årskurs 6 vårterminen 2013, visar att 100 procent av eleverna nått kunskapskraven som minst ska uppnås i ämnena bild, musik och teknik. I övriga ämnen varierar andelen mellan 72 och 98 procent.

För årskurs 3 vårterminen 2013 redovisar skolan att 81 procent nått de kunskapskrav som minst ska uppnås i svenska, 74 procent i svenska som andraspråk, 89 procent i matematik samt 88 respektive 91 procent i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna vid Dalabergsskolan F – 6 tar ansvar för att utbildningen inriktas mot de nationella målen för utbildningen. Rektorn bedriver ett tydligt ledarskap och flera utvecklingsarbeten pågår. Lärarna följer upp varje elevs kunskapsutveckling i respektive ämne och eleverna är medvetna om hur de ligger till och vad som krävs för att nå kunskapskraven. Eleverna får det stöd och den stimulans de behöver för att nå så långt som möjligt. Lärarna måste dock bli bättre på att i de individuella utvecklingsplanerna beskriva skolans insatser för att stödja eleven att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Skolan tillgodoser också behovet av särskilt stöd till elever som behöver det förutom studiehandledning på modersmålet som inte alltid tillgodoses. Tillsynen visar dock att inte alla elever som ges särskilt stöd har ett åtgärdsprogram. Rektorn måste därför se till att åtgärdsprogram upprättas och beslutas enligt författningarnas krav för att säkerställa att elevens rättssäkerhet och behov av särskilt stöd tillgodoses.

Det pågår ett kvalitetsarbete bland annat genom uppföljning och analys av kunskapsresultaten och genom att insatser planeras och genomförs för att förbättra dessa. Rektorn måste dock ta ett större ansvar för att, tillsammans med lärare och elever, följa upp och dokumentera resultaten av skolans värdegrundsbete. Detsamma gäller arbetet med elevinflytande.

De elever som Skolinspektionen har träffat uppger att de trivs och är trygga i skolan. Eleverna vet också vart de kan vända sig om någon elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Tillsynen visar också att rektorn och personalen arbetar målinriktat för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 21 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd
- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. I förarbetena till skollagen anges att syftet med kravet på åtgärdsprogram är att det ska finnas ett dokument för planering och utvärdering av elevens utbildning, så att förutsättningarna för elevens fortsatta lärande blir de bästa. För en elev i behov av särskilt stöd är åtgärdsprogrammet ett nödvändigt pedagogiskt instrument för planering och samarbete mellan lärare, annan personal t.ex. elevhälsan, eleven och i förekommande fall vårdnadshavare (jfr prop. 2009/10:165 s. 290). Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att det finns rutiner för hur lärare ska agera då de uppmärksammat att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven eller har andra svårigheter i skolsituationen. Rektor fattar beslut om att en utredning ska genomföras, vilken oftast görs av läraren i samarbete med arbetslaget. Efter utredningen fattar rektor beslut om att åtgärdsprogram ska, alternativt inte ska, upprättas. Rektor uppger i intervju att åtgärdsprogram upprättas om behovet av stöd innebär särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång, enskild undervisning eller studiehandledning. Att assistent eller resursperson behövs kan också ge upphov till att åtgärdsprogram upprättas, enligt rektorn. I övrigt används den utredning som genomförts som ett un-

derlag för att vidta åtgärder som motsvarar elevens behov. Att en elev behöver, och ges, extra lästräning är inte att betrakta som särskilt stöd, uppger rektorn.

Skolinspektionen har mottagit en lista på olika åtgärder som kan sättas in utifrån vad en utredning har visat att behovet är. Flera av dessa åtgärder kan betraktas som särskilt stöd. Som exempel kan nämnas: extra instruktioner till elev, särskilt stödmaterial på sin bänk eller på väggen, omfördelning av resurser i arbetslaget, tydliggörande av planering och att stödja eleven vid val av rastaktiviteter. Rektorn uppger att åtgärderna följs upp och utvärderas på samma sätt som åtgärdsprogram.

Rektorn såväl som lärare uppger i intervju att många elever får studiehandledning på sitt modersmål framför allt genom att det finns personal med olika språk och att lärarna exempelvis kan växla språk i undervisningen. Vidare uppger rektorn i intervjun att det finns ytterligare elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål men som inte får det.

Utredningen visar att skolan inte alltid upprättar åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Elevens behov utreds och åtgärder vidtas som motsvarar elevens behov men det upprättas inte i alla fall ett åtgärdsprogram som beslutas av rektorn. Med anledning av detta vill Skolinspektionen påpeka att det måste göras en individuell prövning i varje enskilt fall om huruvida åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. Det är inte förenligt med författningarna att ställa upp generella kriterier som krav för att åtgärdsprogram ska upprättas. Vidare visar utredningen att studiehandledning i modersmålet inte alltid ges till elever som behöver det. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning.

- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i årskurs 1 – 5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (IUP). Dessa är av skiftande kvalitet och uppfyller i varierande grad författningarnas krav. I några ämnen som eleven haft undervisning i saknas skriftliga omdömen helt och i några ämnen finns en matris i form av staplar som fyllts i. Rektorn uppger vid senare tillfälle att de exempel som Skolinspektionen granskat är från vårterminen 2013 och att alla elever har skriftliga omdömen i samtliga ämnen de får undervisning i från och med höstterminen 2014. Det saknas dock i exemplen angivet vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Lärarna bekräftar i intervju att skolans insatser inte alltid framgår i elevernas IUP. Rektorn uppger i intervju att skolan missat att beskriva skolans insatser i de individuella utvecklingsplanerna.

Utredningen visar att det i de individuella utvecklingsplanerna inte alltid framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning.

- Eleverna och de som avser att påbörja utbildning ska ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande

Motivering*Studie- och yrkesvägledning*

Enligt skollagen ska elever i grundskolan och grundsärskolan ha tillgång till

personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Lärarna uppger i intervju att skolan inte har någon i personalen med kompetens som motsvarar studie- och yrkesvägledare. Rektorn uppger att lärare som undervisar i samhällsorienterande ämnen kan informera i sådana frågor men att det inte finns någon personal med uppdraget att ge elever stöd och vägledning för framtida studier och yrkesval. I den verksamhetsredogörelse som rektor lämnat inför tillsynen framkommer också att eleverna inte har tillgång till sådan kompetens.

Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Elevhälsans arbete

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Rektorn uppger att skolans elevhälsa arbetar förebyggande och hälsofrämjande på flera sätt. Som exempel nämns att elevhälsan har kill- och tjejgrupper. Kurator har också i uppdrag att följa upp och aktualisera åtgärderna i likabehandlingsplanen. Representanter för elevhälsan uppger att de har i uppgift att informera om diskriminering och mänskliga rättigheter i alla klasser. Vidare uppges att elevhälsan deltar i arbete med att få till fungerande grupper. I förebyggande syfte genomförs också enskilda samtal med elever i årskurs 1 för att i tidigt stadium kunna stödja elever som är i behov av det. Rektor uppger att psykologen inte är delaktig i det förebyggande arbetet utan anlitas vid behov av utredningar och används som "bollplank" i samband med elevärenden. Elevhälsans representanter uppger också att psykologen inte ingår i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Utredningen visar att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte omfattar psykologiska insatser. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun följande anmärkningar. Skolinspektionen förutsätter att Uddevalla kommun vidtar åtgärder för att avhjälpa nedanstående brister.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet trygghet och studiero.

- Skolans plan mot kränkande behandling anger inte de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året utifrån en aktuell kartläggning

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling. I planen finns bland annat allmänna och övergripande beskrivningar av de åtgärder som behövs och som vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Det framgår också i planen att skolan genomfört kartläggningar tillsammans med eleverna. I planen beskrivs "Särskild riskbild på Dalabergsskolan" som resultat av kartläggningarna. Åtgärder som planeras och de mål som satts upp för läsåret 2013/14 motsvarar dock inte denna riskbild.

I intervjuer med lärare framkommer att de varit med vid framtagande av olika åtgärder utifrån en kartläggning av otrygga platser. Som exempel på åtgärd nämner lärarna att de har gjort en planering för rastvaktssystemet så att det finns vuxna även på otrygga platser. Denna åtgärd finns dock inte angiven i skolans plan mot kränkande behandling. Lärarna uppger också att de anser sig vara bra på att ta tag i situationer när det förekommer kränkningar.

Elever uppger i intervju att de varit med vid kartläggning och har fått visa var kränkningar kan förekomma och vilka platser som kan kännas otrygga. De uppger också att de märker att lärarna har gjort något åt det som exempelvis att

det finns fler lärare ute under rasten och som rör sig i sådana områden som de pekat ut som otrygga.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte följer författningarnas krav genom att de planerade åtgärderna som ska vidtas det närmaste året inte överensstämmer med skolans aktuella behov. Eftersom det pågår ett aktivt arbete mot kränkande behandling och att åtgärder vidtas utifrån verksamhetens behov även om de inte beskrivits i skolans aktuella plan mot kränkande behandling ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn tar inte ansvar för att det i alla delar bedrivs och dokumenteras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det genomförs ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentation som visar att skolans kunskapsresultat följs upp, analyseras och utvärderas. På olika sätt vidtas åtgärder för att förbättra resultaten och utvecklingsområden identifieras. Rektorn uppger i intervjun att arbetet som bedrivs för att motverka kränkande behandling följs upp och utvärderas men att resultat av övrigt värdegrundsarbete inte systematiskt följs upp och dokumenteras. Systematisk uppföljning och planering av arbetet med elevinflytande har ännu inte kommit igång, enligt rektorn.

Vidare framgår det av dokumentationen att skolan arbetar aktivt med flera utvecklingsområden och har påbörjat beskrivningar av hur de ska arbeta med att utveckla exempelvis undervisning, genusperspektiv och elevhälsans insatser. Vid intervju med representanter för elevhälsan framkommer att de som en del i värdegrundsarbete arbetar med information om exempelvis mänskliga rättigheter. Rektorn uppger att ett arbete med att tydliggöra elevrådets roll pågår.

Utredningen visar att rektorn inte i alla delar tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete eftersom det saknas dokumenterad uppföljning och planering av värdegrundsarbete och elevinflytande. Eftersom det finns ett fungerande kvalitetsarbete vad gäller kunskapsresultaten och att det pågår flera utvecklingsarbeten som syftar till att utveckla kvalitetsarbetets alla delar ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

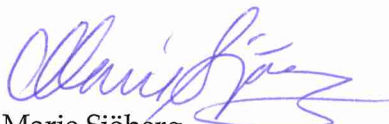
4 kap. 4-6 § skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredare Oskar Cliffordson och jurist Julie Svane deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.